

החוג לקרימינולוגיה

תואר שני

קרימינולוגיה עם

התמחות פשיעה ואכיפת חוק

(M.A)

Hagitt@wgalil.ac.il 04-9015222 ראש החוג: ד"ר חגית תורג'מן
Advap@wgalil.ac.il 04-9015211 רכזת החוג: אדוה פנטליס

סגל המרצים

BoazS@wgalil.ac.il פרופ' בועז סנג'רו
BrendaG@wgalil.ac.il פרופ' ברנדה גייגר
YaakovR@wgalil.ac.il ד"ר יעקב ראובן
IritE@wgalil.ac.il ד"ר עירית עין-טל
BennyB@wgalil.ac.il ד"ר בני ביילי
YosefZ@wgalil.ac.il ד"ר יוסף זוהר
ChenR@wgalil.ac.il ד"ר חן ריידר
beatricec@wgalil.ac.il ד"ר קוסקס ביטאריס
nirr@wgalil.ac.il ד"ר ניר רוזמן
AnatS@wgalil.ac.il ד"ר ענת אשד

עמית הוראה

ZivG@wgalil.ac.il ד"ר גלעד זיו

מרצים מן החוץ

yifaatl@wgalil.ac.il ד"ר יפעת ליידר

תנאי קבלה ותנאים להשלמת התואר השני

תנאי קבלה

קבלת מועמד תבסס על הקריטריונים הבאים:

- א. סיום תואר ראשון במוסד אקדמי מוכר בארץ או בחו"ל בתחומי מדעי החברה, מדעי ההתנהגות, מדעי הרווחה והבריאות או משפטים
- ב. ציון ממוצע סופי של התואר הראשון 80 ומעלה.
- ג. סיום כל החובות לתואר "בוגר" לפני תחילת שנת הלימודים.
- ד. המלצות אקדמיות - המלצה מן האקדמיה המעידה על יכולתו וכישוריו של המועמד באשר להיבטים אקדמיים של יכולות ניתוח, חשיבה ביקורתית וכתובה מדעית.
- ה. המלצות ממקומות עבודה והתנסות – יכולות להוות יתרון.
- ו. השתתפות בראיון קבלה - לראיונות יזומנו רק חלק מהמועמדים בהתאם לשיקולי ועדת הקבלה של החוג ובהתחשב בגיליון הציונים של המועמדים ובהמלצות שהגישו.
- ז. פטור מאנגלית - פטור מחובת לימודי אנגלית יינתן בכפוף להצגת גיליון ציונים וזכאות לתואר ראשון ממוסד אקדמי מוכר ע"י מ"ג. במקרים חריגים, ועדת הקבלה החוגית תהיה רשאית לקבל מועמד ללא רמת פטור באנגלית ובתנאי שיגיע לרמת פטור במועד שיידרש ע"י ועדת הקבלה, הקבלה תהייה על תנאי ואי עמידה בו תגרור הפסקת לימודים.
- ח. קבלה במעמד על תנאי – מועמדים מתאימים בעלי תואר ראשון ממוסד מוכר להשכלה גבוהה, שהיקף לימודיהם בקרימינולוגיה אינו מאפשר המשך ישיר ללימודים לתואר שני בקרימינולוגיה, ידרשו להשלים מקצועות יסוד בקרימינולוגיה, או בקורסים מתודולוגיים. סטודנטים שלא למדו את הקורסים הבאים נדרשים להשלים לפני תחילת הלימודים או עד תחילת סמסטר כפי שמפורט להלן. ניתן להשלים את הקורסים באקדמית גליל מערבי או בכל מוסד אחר מוכר להשכלה גבוהה בתכנית לקרימינולוגיה.

קורס להשלמה	נדרש להשלים עד סמסטר	דרישות קדם
תיאוריות בקרימינולוגיה	תחילת סמסטר ב' בשנה א'	
דרכי הענישה/פנולוגיה	תחילת שנה ב'	
פסיכופתולוגיה	תחילת סמסטר ב' בשנה א'	
סטיה חברתית	תחילת שנה ב'	

תתאפשר מועמדות של בוגרי אוניברסיטאות ומכללות מחו"ל שסיימו תואר ראשון במוסד להשכלה גבוהה, בכפוף לאישור וועדת הקבלה של התכנית.

תנאי הקבלה בעברית עבור מי שעברית אינה שפת אמו

ללומדים תואר ראשון בארץ - אין. אם יהיו סטודנטים שלמדו בחו"ל לתואר ראשון ושפת האם שלהם אינה עברית, הם יתבקשו לעבור בחינה פנימית בעברית במכללה. באם יזדדקו להעשרת שפתם, יוכלו להשתתף בקורס יעודי לכך המתקיים מעת לעת במסגרת שירותי הדיקנט.

הכרה בלימודים אקדמיים קודמים והענקת פטורים מקורסים

סטודנט אשר למד במוסד אקדמי אחר ועובר ללמוד במכללה, ומעוניין בהכרה אקדמית, חייב להמציא דו"ח ציונים מפורט על לימודיו במוסד בו למד. ההכרה בלימודים קודמים מקנה זכות להפחתה מקבילה במספר נקודות הזכות הנדרשות לתואר במכללה. בכל מקרה חייב סטודנט להשלים לפחות 60% מנקודות הזכות לתואר השני במכללה האקדמית גליל מערבי.

תנאי המעבר משנה לשנה בתוכנית הלימודים

- במקרים שבהם סטודנט לא מילא את חובותיו בשנה א' המעבר לשנת הלימודים הבאה יידון ע"י ועדת ההוראה.
- במקרים שבהם סטודנט לא מילא את חובותיו בשנה ב', תדון ועדת ההוראה באפשרות להאריך את לימודיו.
- סטודנט יכול לגשת לבחינה בכל קורס בשני מועדים בלבד.
- סטודנט יכול לחזור על אותו קורס פעם נוספת בלבד.
- סטודנט אשר נכשל בקורס יוכל לחזור עליו פעם אחת בלבד בשנה העוקבת.
- במידה וסטודנט נכשל בשלושה קורסים יאלץ לעזוב את לימודיו חוג.
- סטודנט שנאלץ לעזוב את תכנית הלימודים יוכל לעבור ללמוד בתוכנית אחרת לתואר שני בחוג אחר (בכפוף לתנאי הקבלה של החוג האחר ובהסכמת ראש החוג החדש). המעבר לחוג האחר יהיה בשנת הלימודים העוקבת.
- לסטודנט שנכשל בשלושה קורסים ומעלה גם בתוכנית האחרת, לא תינתן הזדמנות נוספת ולימודיו במכללה יופסקו.
- לסטודנט שנכשל ביותר ממחצית מהקורסים לא תינתן הזדמנות נוספת ללמוד בתוכנית אחרת ולימודיו יופסקו.
- תנאי המעבר משנה לשנה - ציון עובר בכל הקורסים (60 לפחות).

תנאי סיום לזכאות לתואר

- ציון של 60 לפחות בכל קורסי החברה, הבחירה, הסדנאות והסמינריונים
- ציון של 70 לפחות בעבודת הגמר

ציון כולל של התואר השני

- קורסי חובה ובחירה 40%
- סמינריונים 30%
- עבודת גמר 30%

סיום לימודים ב'הצטיינות' או 'בהצטיינות יתרה'

- סטודנט זכאי לתעודת מוסמך בהצטיינות יתרה, אם סיים את לימודיו בציון של 95 ומעלה, ונמצא בחמשת האחוזים העליונים של הציון הממוצע במחזור.
- סטודנט זכאי לתעודת מוסמך בהצטיינות, אם סיים את לימודיו בציון של 90 ומעלה, ונמצא בעשרת האחוזים העליונים של הציון הממוצע במחזור.

תכנית הלימודים

תכנית הלימודים כוללת קורסי חובה, קורסי בחירה, שני סמינריונים ועבודת גמר. במסגרת התכנית ילמדו הסטודנטים קורסים בתחומים מגוונים כגון, אלימות ופשעי שנאה, שיטור ומערכת אכיפת החוק, קורבנות ופחד מפשיעה, פשע מאורגן, לגליזציה והתמכרות לחומרים, התהוות הפשיעה במהלך החיים ועוד. בנוסף, הסטודנטים ילמדו בשנה הראשונה קורסים מתודולוגיים ובשנה השנייה יכתבו עבודת גמר.

מטרות התוכנית

לימודי התואר השני בחוג לקרימינולוגיה מיועדים להעמיק את הידע העיוני, היישומי והמחקרי של הסטודנטים בתחומים המרכזיים בקרימינולוגיה ולהכשיר אותם לתפקידי הדרכה, שיקום, ניהול ומחקר בתחום. התוכנית תקנה לבוגרים הכרה מעמיקה של המציאות העבריינית בחברה הישראלית, הבנת תהליכי אכיפת החוק, כלים למניעה ושיקום עבריינים וכפועל יוצא מזה גם יכולת ניתוח ותכנון מדיניות אכיפה, ובניית תוכניות מניעה והתערבויות לצמצום ממדי הפשיעה בחברה.

בתוך כך מיועדת התכנית:

- להקנות ידע ומיומנויות מתקדמים בתחומים מובילים בקרימינולוגיה כמו הבנת ההתנהגות העבריינית, מערכות אכיפת חוק, בניית תוכניות מניעה/התערבות מבוססות ראיות (Evidence based interventions) והערכתם.
- להקנות יכולת מחקרית ברמה אקדמית נאותה שתהווה בסיס ותמיכה לבנייה, עיצוב והערכה של תוכניות למניעה וטיפול בפשיעה ועבריינות.
- להכשיר אנשי מקצוע בקרימינולוגיה להיות בעלי מודעות לתהליכים חברתיים המתרחשים בסביבתם ובעלי פוטנציאל למעורבות חברתית.
- להקנות כלים יישומיים בתחום ההדרכה של אוכלוסיות בסיכון ברמה מקצועית גבוהה שתאפשר להם להשתלב במערך המניעה והאכיפה של פשיעה בחברה.
- לאפשר נגישות להשכלה גבוהה מתקדמת והכשרת קרימינולוגים מובילים שיוכלו להוביל פרויקטים של מניעה ושיקום של אוכלוסיות בסיכון בישובים מהם מגיעים.

מתכונת הלימודים

הלימודים ירוכזו ביום לימודים אחד בהיקף של 8-10 שעות ויתפרסו על פני שנתיים – שני סמסטרים בכל שנה ובסה"כ ארבעה סמסטרים. סמסטר נוסף יינתן לצורך הגשת עבודת הגמר הסופית לסטודנטים שיזדקקו לכך. בסה"כ ילמדו 20 נקודות זכות בשנה הראשונה ו-20 נקודות זכות בשנה השנייה.

יום נוסף יוקדש לפרקטיקום בהיקף של 2-4 שעות שבועיות (בשנה הראשונה לפחות 2 ש"ש ובשנה השניה לפחות 4 ש"ש פרקטיקום שבמסגרתו ישולבו הסטודנטים במקומות התנסות הרלוונטיים להתמחות שלהם). להתנסות תתווסף סדנא מלווה שתהיה בהיקף של 2 שעות שבועיות ותזכה את הסטודנטים ב-4 נ"ז. הסדנא תשולב ביום הלימודים המתבצע במכללה.

מבנה הלימודים

תכנית הלימודים כוללת קורסי חובה (12 נ"ז), קורסי בחירה (12 נ"ז), סמינריונים (8 נ"ז), סדנא לפרקטיקום (4 נ"ז) ועבודת גמר (4 נ"ז)

תכנית הלימודים בקרימינולוגיה

שנה א':

שם הקורס	סוג הקורס	נ"ז	סמסטר
תיאוריות מתקדמות בקרימינולוגיה	קורסי חובה	4	א
שיטות מחקר וסטטיסטיקה למתקדמים		2	א
שיטות מחקר איכותניות		2	ב
עבריינות ופשעה בישראל		2	א
ענישה פלילית – היבטים ביקורתיים		2	ב
הטיות שיפוטיות במערכת המשפט	סמינריונים (יש לבחור סמינריון 1 מתוך 2)	4	שנתי
דילמות חברתיות במשפט הפלילי	בחירה (יש לבחור 2 מתוך 3 קורסים)	2	ב
שיטור ומערכת אכיפת החוק		2	ב
פשיעת סייבר בהיבטים מקומיים וגלובליים		2	ב
התנסות מעשית של <u>80</u> שעות שנתיות (2-4 שעות שבועיות)	פרקטיקום		שנתי

שנה ב':

שם הקורס	סוג הקורס	נ"ז	סמסטר
אירועי חיים שליליים והשפעתם על התנהגות עוברת חוק	סמינריונים (יש לבחור סמינריון 1 מתוך 2)	4	שנתי
מתחים סביב שוויון מגדרי ותוקפנות		4	שנתי
בטיחות במשפט ומניעת הרשעות שווא	בחירה (יש לבחור 4 מתוך 5 קורסים)	2	א
קורבנות, פחד מפשיעה ויחסי תוקפן-קורבן		2	א
פשע מאורגן בפרספקטיבה מקומית וגלובלית		2	ב
תורת המשחקים, פשיעה והמשפט הפלילי		2	ב
שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים – בין לגליזציה להתמכרות ושיקום		2	ב
סדנה להנחיית עבודות גמר	סדנאות	4	שנתי
אכיפת חוק ומשפט בהיבטים יישומיים – סדנה נלווית לפרקטיקום		4	שנתי
התנסות מעשית של <u>80</u> שעות שנתיות (2-4 שעות שבועיות)	פרקטיקום	-	שנתי

פרקטיקום

במקביל לתוכנית הלימודים האקדמית, הסטודנטים יכולים לבחור להשתלב בהתנסות מעשית של 2-4 ש"ש בשנה הראשונה ללימודיהם ובהתנדבות של 2-4 ש"ש בשנת הלימודים השנייה. עד סוף הלימודים, הסטודנטים יכולים לצבור כ-160 שעות התנסות בעבודה עם אוכלוסיות בסיכון. ההתנסות המעשית תבצע במקומות הרלוונטיים לתחומי העניין של הסטודנטים. דוגמאות למקומות התנסות: בתחנת המשטרה בעכו, בשירות בתי הסוהר, התנסות ברשות לשיקום האסיר, התנסות בבית חם לטיפול במכורים והתנסות באופק נשי המהווה בית חם לנשים העוסקות בזנות.

הפרקטיקום הוא בחירה מתבצע בהתנדבות ואינו מזכה בנקודות זכות. ההתנסות של הסטודנטים כוללת חונכות אישית, הדרכת קבוצות וסיוע בניהול שוטף של המוסד בו הם מתנסים. הסטודנטים יקבלו ליווי צמוד להתנסות הן ממקומות ההתנסות עצמם והן במסגרת סדנה מלווה שנקראת 'שיטות טיפול בנוער על רצף הסטייה והעבריינות'.
*הסטודנטים יכולים לבחור בהתנסות מעשית או להמיר את ההתנסות המעשית בקורסי בחירה.

תיאורי הקורסים

תיאוריות מתקדמות בקרימינולוגיה

הקורס סוקר את ההתפתחויות המודרניות של הקרימינולוגיה ובסיס הידע התיאורטי שפיתחה בעשורים האחרונים. הדיון בתאוריות המתקדמות יתקיים לצד הבהרת סוגיות של הגדרת ההתנהגות העבריינית, מדידתה ובחינת התרומה של הידע התיאורטי לפרקטיקה. במהלך הקורס, תוצגנה תאוריות מתקדמים מהיבטים שונים ויושם דגש על הבנה וניתוח ביקורתי של ההתפתחויות האחרונות. הקורס יקנה ידע עובדתי ויכולת אנליטית מתקדמת בהבנה וניתוח של תהליכים וגורמים המביאים לפשיעה. במהלך הקורס יועלו רעיונות ויבחנו ניסיונות שונים שנעשו כדי להתמודדות עם בעיית הפשיעה.

2 ש"ש / 4 נ"ז / ש' / 65

ש' 0212010-01 ד"ר חגית תורג'מן ג' 10:15-11:45

שיטות מחקר וסטטיסטיקה למתקדמים

שיטות מחקר וסטטיסטיקה מהווים אבני יסוד במחקר המדעי. הקורס הנוכחי מתמקד בשיטות מחקר וסטטיסטיקה מתקדמים בקרימינולוגיה. מטרת הקורס להקנות לסטודנטים כלים בחשיבה, תכנון וניתוח נתונים הקשורים לפשיעה ואכיפת חוק. במהלך הקורס רוכשים הסטודנטים כלים מעשיים בתכנון המחקר המדעי ובעיבוד נתונים סטטיסטיים מתקדמים, באמצעות תוכנת SPSS. מעבר להיכרות בסיסית ויישום מודלים סטטיסטיים מתקדמים, הסטודנטים ילמדו לבחון יישומים אלו במחקרים קרימינולוגיים קיימים, ליישם אותם בהתאמה למערכי מחקר שונים ולפרש ולהציג את ממצאיהם כמקובל בקרימינולוגיה.

1 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

א' 0212020-01 ד"ר חגית תורג'מן ג' 16:00-17:30

שיטות מחקר איכותניות

מחקר איכותני מהווה אחד משני סוגי המחקר במדעי החברה ונחשב לדרך מחקרית ייחודית המשלימה את שיטת המחקר הכמותי. ברוח זו, רווחים בשנים האחרונות יותר ויותר מערכי מחקר משולבים (MIX METHODS) השנתפסים כמערכי מחקר יותר מקיפים מוצקים, ומוערכים. המחקר האיכותני נחשב כמתאים ביותר לגישוש ולמיפוי ראשוני של תופעות וחוויות חיים בלתי מוכרות, ועל כן רכישת מיומנויות מחקר איכותניות מוסיפה ידע מועיל לחוקרים במדעי החברה בכלל ובמרחב הקרימינולוגי בפרט. הקורס יחשוף את הסטודנטים לבמבט האיכותני על המציאות ברמה הפילוסופית והפרקטית-מחקרית. מטרת הקורס היא להעניק לסטודנטים הכרות עם הזרמים השונים של המחקר האיכותני, והתנסות בדרכים העיקריות לאיסוף נתונים איכותניים ולניתוחם התמתי.

1 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ב' 0212030-01 ד"ר בני ביילי ג' 18:00-19:30

עבריינות ופשעה בישראל

החברה הישראלית היא חברה חדשה, קטנה ורב תרבותית הנמצאת באיום בטחוני מתמשך מבית ומחוץ המאיים על קיומה. מאפיינים אלו מהווים קרקע פורייה להיווצרות של סטייה ועבריינות והופכים את ישראל למעבדת מחקר מרתקת. הקורס הנוכחי יבחן את העבריינות והפשעה בישראל לאור המבנה והמאפיינים הייחודיים שלה תוך שימוש בפרספקטיבות קרימינולוגיות וסוציולוגיות המתאימות לחקר החברה הישראלית. המטרה של הקורס היא להקנות לסטודנטים ידע, כלים לניתוח והבנה של תופעת הפשעה בחברה הישראלית ולסייע להם לפתח חשיבה ביקורתית. הקורס יתמקד בניתוח הפשעה בישראל ברמה הארצית ובפרספקטיבות תרבותיות, מעמדיות, לאומיות ומגדריות ויקדיש התייחסות לאתגרים ולכשלים איתם מתמודדת מערכת המשפט ומערכת אכיפת החוק בהקשרים אלו. הקורס יכלול הרצאות פרונטליות וקבוצות דיון שיתמקדו באקטואליה של הפשעה בישראל.

1 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ב' 01-0212040 ד"ר חגית תורג'מן ג' 16:00-17:30

ענישה פלילית – היבטים ביקורתיים

במהלך הקורס תיבחנה באופן ביקורתי תיאוריות שונות להצדקת הענישה הפלילית, תוך התייחסות להיבטים פילוסופיים, חברתיים ומשפטיים; תיבחנה תיאוריות השוללות את ההצדקה של הענישה הפלילית – במלואה או בחלקה; וייבחנו שיקולי הענישה הפלילית (גמול, הרתעה, מניעה, ושיקום). לאחר מכן יידון שיקול-הדעת הרחב מאוד הניתן לשופטים על-ידי המחוקק; אופן הפעלתו על-ידי השופטים; ואפשרויות להגבלתו, לרבות עונשים מרביים נמוכים יותר, עונשים מזעריים, "עונשי מוצא", והבניית שיקול הדעת השיפוטי, אשר נחקקה ב-2012 כתיקון 113 לחוק העונשין. לבסוף ייבחנו לאור התיאוריות עונשים שונים, לרבות: עונש מוות, מאסר, מאסר סירוגי, מאסר עולם, עבודות שירות, מאסר על-תנאי, קנס, קנס על-תנאי, שירות לתועלת הציבור, השבה ופיצוי; ותיבחנה אלטרנטיבות לענישה, כגון: מבחן, גמילה, שיקום בקהילה ו"צדק מאחה".

1 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

א' 01-0212050 פרופ' בועז סנג'רו ג' 14:00-15:30

אלימות, תוקפנות ופשעי שנאה- סמינריון

אלימות היא התנהגות רווחת בחברה עוד משחר הימים ולאורך ההיסטוריה של האנושות היא נוגעת ביחידים, בקבוצות ובחברה כולה. הסמינר הנוכחי יבחן סוגים שונים של התנהגויות אלימות בהיבטים מיקרו ומאקרו חברתיים תוך ניסיון למפות את סוגי האלימות הקיימים ואת המאפיינים והגורמים המבחינים ביניהם. הסמינר יקנה לסטודנטים ידע וכלים מתקדמים בניתוח התנהגויות אלימות והתבוננות על השפעתה של האלימות על האדם האלים עצמו ועל סביבתו. בקורס תידון תופעת האלימות על רצף שבין ביטויי תוקפנות ואלימות אישיים, דרך אלימות כלפי קבוצות חברתיים ועד רצח עם.

2 ש"ש / 4 נ"ז / ס' / 60

ש' 01-0212080 ד"ר עירית עין טל ג' 8:30-10:00

הטיות שיפוטיות במערכת המשפט- סמינריון

מחקרים מתחום הפסיכולוגיה והקרימינולוגיה מראים כי קבלת החלטות נעשית לעיתים קרובות תחת הגבלות זמן וללא מידע מספיק. בשל כך, הן נתונות להשפעה של דעות קדומות וסטראוטיפים, המשוכיכים לקבוצות חברתיות שונות כגון: מגדר, גזע, מוצא אתני וכו'. קורס זה, תכליתו להביא להיכרות תיאורטית ואמפירית עם נושאים הקשורים להטיות בשיפוט וקבלת החלטות במערכת המשפט (הטית הגזע, הטית מגדרית וכו').

2 ש"ש / 4 נ"ז / ס' / 60

ש' 01-0212090 ד"ר ניר רוזמן ג' 8:30-10:00

דילמות חברתיות במשפט הפלילי

המשפט הפלילי נועד לכוון את התנהגותם של הפרטים בחברה ולהגן על הערכים החיוניים לתפקודה התקין של החברה ולהתפתחות הרצויה, בהתאם לתפיסה הרווחת בכל תקופה נתונה. מובן כי על מנת לקיים מסגרת חיי חברה תקינים ולשמור עליהם, על הסדר הציבורי והעקרונות של החברה, אנו נדרשים למשפט הפלילי התובע משאבים, מגביל את חירויות הפרט ועלול לגרום עוול ולהיות מנוצל לרעה ולשחוק את הלגיטימציה של מערכת המשפט. הדילמה בדבר גבולות ההתערבות של המשפט הפלילי בחיי האדם, מעסיקה ומלווה את התפתחותו. מטרת הקורס הנוכחי להפגיש את הסטודנט עם דילמות חברתיות מרכזיות במשפט הפלילי ולקיים דיון מדעי בסוגיות שעל סדר היום הציבורי בתחום המשפט הפלילי. במהלך הקורס הסטודנטים יבצעו ניתוח מעמיק של דילמות חברתיות העולות מיישום המשפט הפלילי ובכך יפתחו חשיבה ביקורתית ויכולת התבטאות בתחום באופן תמציתי ובהיר, בכתב ובעל פה.

1 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ב' 01-0212100 ד"ר זהר יוסף ג' 14:00-15:30

שיטור ומערכת אכיפת החוק

המשטרה היא חלק מהזרוע המבצעת של כל מדינה והיא משמשת כלי מרכזי לאכיפת שלטון החוק. למטרה זו מופקד בידיה כח רב המאפשר לה לשלול את חירותו של כל אדם בהינתן נסיבות מתאימות. היא נדרשת לתת מענה לצרכים משתנים ואף סותרים של קבוצות שונות בתוך המדינה, ולפיכך היא עומדת לא פעם במרכזם של ניגודי אינטרסים. במקביל, אסטרטגיות וטקטיקות שיטור עומדות למבחן כאשר השאלה המרכזית בהקשר זה הינה: "האם אסטרטגיות וטקטיקות אלה הן אפקטיביות, כלומר, באיזו מידה הן מפחיתות פשיעה, פחד מפשיעה ואי סדר ציבורי?" הקורס מבקש לעקוב אחר האתגרים הניצבים בפני המשטרה כגוף אוכף חוק במאה ה-21. נדון בשאלות הבאות: האם מושפעים אופני האכיפה משיוכם האתני, המגדרי והמעמדי של השוטרים? האם קיימת אפליה באכיפה כלפי קבוצות מיעוט מסוימות, ואם כן – כנגד איזה קבוצות וכיצד ניתן למנוע אותם? כיצד מושפעת המשטרה מהיווצרותן של חלופות פרטיות לשירותיה? מה מידת הלגיטימציה לה היא זוכה מן הציבור? במה דומה משטרת ישראל למשטרות אחרות, ובמה היא שונה מהן?

1 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

א 01-0212110 ד"ר זיו גלעד ג' 18:00-19:30

פשיעת סייבר בהיבטים מקומיים וגלובליים

פשיעת סייבר הינה פעילות פלילית המתבצעת על ידי אנשים, באמצעות מחשבים, רשתות ואינטרנט. הקורס הנוכחי יקנה לסטודנטים ידע וכלים להבנת מאפייני פשיעת הסייבר והתפתחותה לאורך זמן, תוך התמקדות בהיבטים המקומיים והגלובליים של התופעה. הקורס יעסוק באיומי סייבר שונים ויבחן את ההשפעה שלהם על יחידים וארגונים ברמה המקומית ואת האתגרים שהם מציבים בהקשר הגלובלי. ברמה המקומית הקורס יתמקד בפרופילים של עבריינים וקורבנות במרחב הסייבר, בסוגיות של משפט ואכיפת חוק ובהשפעה שלהם על אנשים, ארגונים ועל החברה הישראלית בכללותה. ברמה הגלובלית הקורס ידון בסוגיית העדר הגבולות במרחב הסייבר, בארגוני פשיעה בינלאומיים ובשיתופי פעולה בין גופים וממשלות במלחמה בפשיעה זו. במהלך הקורס, הסטודנטים ילמדו לנתח אירועי פשיעת סייבר מזווית קרימינולוגית ולדון בהשלכות שלהם ובדרכים לפתרון מנקודות מבט מקומיות וגלובליות.

1 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ב 0212360-01 ד"ר חגית תורג'מן מתוקשב

מתחים סביב שוויון מגדרי ותוקפנות - סמינריון

יש הטוענים כי המהפכה הפמיניסטית הינה המהפכה החשובה ביותר בתולדות האנושות, בוודאי מבחינת השלכותיה הרגשיות על שני המינים. במונחים היסטוריים אנו מצויים רק "כמה שניות" אחריה, כשהשלכותיה על חיי היומיום של רבים עודן טריות ודרמטיות. בחיי היומיום, אף שמרבית האנשים מצהירים כי ערך השוויון בין המינים הוא בעיניהם עניין מובן מאליו ורצוי, השלכותיו על היחסים המשתנים שבין גברים ונשים מכילות סתירות פנימיות מגוונות המדוברות מעט. סמינריון זה יעניק לסטודנטים אפשרות לבחור שאלת מחקר הנסובה סביב מודלים מסורתיים של גבריות ונשיות, ואלו החדשים, הליברליים והשוויוניים יותר. שאלות המחקר יחתרו להבין את העמדות של גברים ונשים לגבי הרווחים והמחירים של כל מודל, לגבי הפרשנויות הרצויות של "שוויון מגדרי" ויתרונותיו וסתירותיו הפנימיות.

2 ש"ש / 4 נ"ז / ס' / 60

ש' 0212350-01 ד"ר בני ביילי ג' 10:15-11:45

אירועי חיים שליליים והשפעתם על התנהגות עוברת חוק- סמינריון

בסמינריון מחקרי זה, נלמד, נדון ונחקר את השפעותיהם של אירועי חיים שליליים מעוררי מצוקה על נפש האדם התורמים להתפתחות מגוון הפרעות נפשיות והתנהגויות עוברות חוק הסוטות מגדר הנורמה החברתית. במהלך הקורס נדון בהיבטים פסיכולוגיים, קרימינולוגיים וסוציולוגיים של השפעות סביבתיות שליליות וטראומטיות על מהלך התפתחות האישיות והזהות העצמית, על שימוש פתולוגי במנגנוני הגנה פסיכולוגיים התורמים ליצירת הפרעות באישיות אשר תורמות לביצוע התנהגויות פורעות חוק. לאורך הסמינריון נלמד כיצד לערוך בפועל מחקרים על אוכלוסיות נורמטיביות וקליניות תוך התייחסות לכל שלבי עריכת המחקר: החל משלב תכנון המחקר, כתיבת הצעת המחקר על כל חלקיה, ביצוע המחקר בפועל, חישוב התוצאות, הסקת המסקנות וכתובת עבודת המחקר הסופית. בהתאם לזאת, מטרת הסמינריון הינה להעניק לסטודנטים/ות התנסות מעשית ופרקטית בעריכת מחקרים הקשורים להשפעות של חווית דחק ואירועי חיים שליליים, על התפתחות אספקטים פתולוגיים באישיות התורמים ליצירת הפרעות נפשיות והתנהגויות חריגות ואנטי סוציאליות בבגרות.

2 ש"ש / 4 נ"ז / ס' / 60
ש' 0212150-01 ד"ר חן ריידר ג' 10:15-11:45

בטיחות במשפט ומניעת הרשעות שווא

הקורס יעסוק, בנושאים הבאים: הסכנה של הרשעת חפים-מפשע; מקורותיה של סכנה זו, לרבות: הרשעה על סמך הודאה בלבד; עסקות הטיעון; הפער שבין האמת העובדתית לבין ה"אמת" המשפטית; השיטה האדברסרית; תפישת התפקיד של חוקרי משטרה ושל פרקליטים; הקונספציה המוטעית של "אשמת החשוד"; טעויות של עדים ושל שופטים; ייצוג גרוע של סניגור; ראיות נסיבתיות מטעות; ראיות מדעיות ואפשרות הטעות; ראיות זיהוי ואפשרות הטעות; היעדר בטיחות בפיתוח מכשירים ותוכנות המפיקים ראיות משפטיות; "מדע זבל" ("junk science"). פתרונות ראייתיים אפשריים, לרבות: קביעת משקלה הנכון של ההודאה; קביעת משקלה הנכון של עדות ראייה; קביעת משקלה הנכון של השוואה גנטית (DNA); קביעת משקלה הנכון של השוואת טביעות אצבע; קביעת משקלה הנכון של בדיקת שכרות; קביעת משקלה הנכון של בדיקת סמים; קביעת משקלן הנכון של ראיות אחרות; קביעת כלל שלפיו אין להרשיע על סמך ראיה יחידה כלשהי; דרישת ה"סיוע"; שיפור המכשירים המשמשים להפקת ראיות במשפט הפלילי. הכלים הדייוניים והאחרים הרלוונטיים לנושא הקורס, לרבות: המשפט החוזר; הערעור הפלילי; הדיון הנוסף; התיישנות; חנינה; עיכוב הליכים; סיכון כפול; ספק סביר; אופן ההכרעה ועוד. פיתוח תורה של בטיחות במשפט הפלילי, לרבות: תורה כללית של בטיחות מפני הרשעות-שווא; לימוד מודל הבטיחות המודרני, בטיחות מפני הודאות-שווא; בטיחות מפני עדויות מוטעות של עדי ראייה; בטיחות מפני ראיות מדעיות פגומות; בטיחות מפני קונספציות מוטעות ובראשן הקונספציה של אשמת החשוד; בטיחות מפני הסכנות שיוצרות עסקות הטיעון; בטיחות מפני התנהגות לא הולמת של חוקרי משטרה ושל תובעים; בטיחות מפני טעויות שופטים; בטיחות בהליכים שלאחר ההרשעה; הצורך בהקמת מכון לבטיחות מפני הרשעת חפים מפשע ותפקידיו.

1 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60
ב' 0212170-01 פרופ' בועז סנג'רו ג' 14:00-15:30

קורבנות, פחד מפשיעה ויחסי תוקפן-קורבן

בשנים האחרונות מקומו של הקורבן נבחן ביתר קפידה הן במרחב המדעי במחקרים ובתיאוריות הקרימינולוגיות והן בפרקטיקה בהתייחסות לשיקום וטיפול בקורבנות. יתרה מכך הספרות מעידה על קשר הדוק בין העבריין לקורבנו שמעמיק את הידע וההבנה של תופעת הפשיעה מזווית ייחודית. הקורס הנוכחי יבחן בגישה ביקורתית את מקומו של הקורבן בעולם הידע הקרימינולוגי תוך כדי דיון בהגדרת הקורבן, מאפייניו, מערכת היחסים שלו עם העבריין ותרומתו לאירוע העברייני. מטרת הקורס להציף דילמות הקשורות לתפיסת הקורבן כחסר ישע אל מול סוגיות של אחריות והאשמת הקורבן. יתרה מכך, הקורס, מרחיב את מושג הקורבנות ובוחן דרך הדיון בשאלת הפחד מפשיעה את סוגיית הסיכון לקורבנות/עבריינות.

1 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60
ב' 0212180-01 ד"ר עירית עין טל ג' 12:00-13:30

פשע מאורגן בפרספקטיבה מקומית וגלובלית

סרטים הוליוודיים ודיווחים במדיה עיצבו ברבות השנים את תדמיתו של הפשע המאורגן ושיוו לארגוני הפשע תדמית אחידה למדי, מפחידה, מאיימת ומובנית. בקורס זה תיבחן התופעה בצורה עדכנית ומעמיקה, תוך עיסוק במורכבות הגדרתה, בתהליך התהוותה והתפתחותה מאז ועד ימינו אנו, בשונותה ממקום למקום ובהשפעת שינויים כלל עולמיים על אופיה ומהותה. לשם כך, חלקו הראשון והמרכזי של הקורס יוקדש לעיסוק בייחודיות הארגונים השונים הפועלים ברחבי העולם בתלות במיקום גיאוגרפי, בתרבות ובחברה שבה ארגונים אלה צמחו. בהמשך, יסקרו תמורות שחלו בפעילות הארגונים מבחינת אופי פעילותם ומבנה הארגון, כתוצר של מאפייני התקופה בדגש על תהליך הגלובליזציה. חלקו האחרון של הקורס יוקדש לעיסוק באתגר הניצב בפני מוסדות האכיפה המתמודדים עם התעצמות ותייחום מצד ארגוני הפשע, כאשר אלה מצידם מקפידים שלא להישאר מאחור, תוך היענות לאתגרי הקדמה וניצולה במידה רבה, לצורך הגדלת כוחם והשפעתם ברמה המקומית והעולמית.

לא יינתן בתשפ"ד

תורת המשחקים, פשיעה והמשפט הפלילי

תורת המשחקים היא ענף של המתמטיקה והכלכלה המנתח מצבי עימות או שיתוף פעולה בין גורמים מקבלי החלטות בעלי אינטרסים ורצונות שונים, וחוקר קבלת החלטות במצבים מרובי משתתפים שבהם פעולותיו של כל משתתף משפיעות לא רק עליו אלא גם על האחרים. הקורס יפתח בסקירת מושגי היסוד של תורת המשחקים, ובכללם הנחת הרציונליות ומושג שיווי המשקל. בהמשך, בעזרת הניתוח הכלכלי של המשפט, הזרם הבולט של המחקר המשפטי, ובעזרת תובנות מתחומי דעת אחרים כגון: כלכלה התנהגותית, ואבולוציה, נבחן כיצד התמריצים הפועלים על השחקנים המשפטיים משנים את פני מערכת המשפט.

הענישה בפלילים נדמית כמהלך שהרשויות מבצעות נגד נאשם שהורשע בפלילים, על סמך גזר דין שיפוטי המשקף את אחריותו ומידת אשמתו, שנועד להשיב לו כגמולו, לשקם אותו ולהרתיע אותו ואחרים מלעבור על החוק. בפועל, כחמישים אחוז מהכלואים הינם חשודים ונאשמים ולא אסירים מורשעים. שיעור המעצרים בפלילים ממשיך לעלות חרף הירידה בפשיעה המדווחת, שיעור המעצרים עד תום הליכים קפץ פי שניים תוך עשור, עונשי המאסר גוברים ופערי הענישה מחריפים. לפיכך, נבחן גורמים המשפיעים על הענישה ונדון בשאלות כמו מה משפיע על החלטות השחקנים המשפטיים ועל הכרעות הדין? מה משפיע יותר על הרתעה? מה הקשר בין ההסתברות לאשמה והסיכוי להרשעה ובין רף ההוכחה וחזקת החפות? לבסוף, בראי המסקנות שנגבש נדון במדיניות משרד המשפטים, בהצעות שונות לתיקון עיוותים ולשיפור מערכת המשפט הפלילי ובחלופות לניהול משפט הוכחות מלא.

1 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

א' 0212200-01 ד"ר יוסף זהר ג' 14:00-15:30

שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים – בין לגליזציה להתמכרות ושיקום

לצד הסכנות המצויות בשימוש בחומרים ממכרים, בעשורים האחרונים היחס לצריכת סמים השתנה בעקבות תהליכי לגליזציה לשימוש בסמים קלים שעברו במדינות שונות בעולם המערבי. הקורס הנוכחי יבחן מחדש את תופעת השימוש וההתמכרות לחומרים פסיכואקטיביים בעקבות התהליכים הבינ-לאומיים של הלגליזציה. הקורס יתמקד בתהליכי הלגליזציה ובהשפעותיהם על דפוס בילוי, דפוס שימוש בחומרים ועל המעבר לתלות והתמכרות. במהלך הקורס יוצגו מודלים תיאורטיים להבנת תהליכי התמכרות, וכן תוצג סקירה של דרכי ההתמודדות של החברה עם התהליכים החברתיים באמצעות חקיקה ובאמצעות הסברה, מניעה, טיפול ושיקום.

לא יינתן בתשפ"ד

אכיפת חוק ומשפט בהיבטים יישומיים – סדנה נלווית לפרקטיקום

מטרת הסדנה היא להקנות ידע ולחשוף את הלומדים למגוון דרכי אכיפה, שיקום וטיפול באוכלוסיות עוברות חוק, תוך התנסות מעשית והדגשת החיבור שבין הידע האקדמי לפרקטיקה בחיי היומיום. בסדנה יושם דגש על חשיבה ביקורתית על מנת לאפשר ללומדים לפתח גמישות ויצירתיות ביישום הידע שרכשו. הקורס משלב בין התנסות מעשית בעבודה עם אוכלוסיות קרימינוגניות לבין למידה, חקירה וכתובה מדעית. במהלך הקורס הסטודנטים יתנסו באופן פעיל ביישום תהליכים של אכיפה, שיקום ומניעת פשיעה ויתבקשו לכתוב דוחות תקופתיים המציגים עיבוד מקצועי של התהליך שעברו לרבות הערכת תוצאות ההתערבות שלהם והתרומה שלהם למוסד בו התנסו. במסגרת הסדנה ידונו נושאים הקשורים לדילמות מוסריות שבין שיקום לענישה, הקשר בין מטפל ומטופל בעולם הקרימינולוגי והקונפליקטים הנובעים מקשר זה, דילמות אתיות איתם מתמודדים הסטודנטים במהלך ההתנסות ועוד.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 60

ש' 0212270-01 ד"ר ביאטריס קוסקס ג' 16:00-17:30

סדנה להנחיית עבודות גמר

מטרת הסדנה היא להקנות ידע ולחשוף את הלומדים למגוון שיטות התערבות שיקומיים במתבגרים עוברי חוק, תוך התנסות והדגשת הייחודיות של שיטות אלו. בסדנה יושם דגש על חשיבה ביקורתית על מנת לאפשר ללומדים לפתח גמישות ויצירתיות ביישום התערבויות טיפוליות ייחודיות בבני נוער.

2 ש"ש / 2 נ"ז / ש' / 65

ש' 0212280-01 ד"ר חגית תורג'מן ג' 08:30-10:00

ש' 0212280-02 ד"ר ראובן יעקב ג' 08:30-10:00

ש' 0212280-03 פרופ' בועז סנג'רו ג' 18:00-19:30

ש' 0212280-04 פרופ' גייגר ברנדה ג' 8:30-10:00